

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU / MODUŁU

1. Nazwa przedmiotu:	Wstęp do językoznawstwa			
2. Kod przedmiotu:	FSC-8 FSR-8			
3. Okres ważności karty:	2012-2015			
4. Forma kształcenia:	studia pierwszego stopnia			
5. Forma studiów:	studia stacjonarne			
6. Kierunek studiów:	filologia			
7. Profil studiów:	praktyczny			
8. Specjalność:	filologia słowiańska – profil czeski filologia słowiańska – profil rosyjski			
9. Semestr:	3			
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	Instytut Neofilologii			
11. Prowadzący przedmiot:	prof. dr hab. Mieczysław Balowski			
12. Grupa przedmiotów:	treści filologiczne			
13. Status przedmiotu:	obowiązkowy			
14. Język prowadzenia zajęć:	polski			
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:				
Gramatyka opisowa języka polskiego. Umiejętność analizy gramatycznej elementów językowych polszczyzny.				
16. Cel przedmiotu:				
Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z najważniejszymi zagadnieniami i głównymi działami językoznawstwa, z podstawowymi pojęciami z zakresu teorii języka oraz najważniejszymi kierunkami w badaniach lingwistycznych. Student powinien zdobyć umiejętności samodzielnej analizy problemów lingwistycznych.				
17. Efekty kształcenia:				
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
01	zna podstawową terminologię z zakresu filologii i rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych zorientowaną na zastosowanie praktyczne w wybranym obszarze nauk filologicznych	Kolokwium zaliczeniowe Egzamin pisemny	Wykład	K_W02 (++)
02	ma uporządkowaną wiedzę na temat języka (i komunikacji), jego kategorii, poziomów analizy i opisu zorientowaną na zastosowanie praktyczne w wybranym obszarze działalności filologicznej	Kolokwium zaliczeniowe Egzamin pisemny	Wykład	K_W03(+++)
03	potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu filologii oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania wybranych	Kolokwium zaliczeniowe Egzamin pisemny	Wykład	K_U01 (++)

	problemów językowych			
04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania utworów literackich i zjawisk językowych	Kolokwium zaliczeniowe Egzamin pisemny	Wykład	K_U03 (++++)
05	potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i na piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień językowych; z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku literatury, językoznawstwa, jak i innych dyscyplin	Kolokwium zaliczeniowe Egzamin pisemny	Wykład	K_U06 (++++)
06	potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z wybranymi obszarami językoznawstwa i literaturoznawstwa	Rozmowa	Wykład	K_U09 (++++)
07	ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia	Rozmowa	Wykład	K_K01 (++)

18. Formy i wymiar zajęć:

W. 30 h

19. Treści kształcenia:

Przedmiot i główne kierunki badań lingwistycznych. Językoznawstwo diachroniczne, synchroniczne, stosowane, opisowe, funkcjonalne, behawiorystyczne, kognitywne. Związki językoznawstwa z innymi dziedzinami nauki. Teoria informacji. Semiotyka – trzy działy: syntaktyka, semantyka (relacje synonimii, homonimii, polisemii, hiponimii, przeciwieństwa), pragmatyka. Zagadnienia z zakresu teorii języka: definicja języka, procesu porozumiewania się (strona artykułacyjna, pozaartykułacyjna, zrozumienie mówienia, tekst). Opozycja *język : mówienie*. Kompetencja, performancja. Język jako system znaków – definicja pojęcia *znak*, klasyfikacja systemów znaków ze względu na różnorodność kanałów informacyjnych (znaki wzrokowe i słuchowe) oraz cechy dotyczące struktury i funkcji kodów (symptomy, sygnały – ich dalszy podział). Funkcje języka (symboliczna, ekspresywna, impresywna), schemat aktu mowy K. Bühlera. Problem funkcji języka wg R. Jacobsona (f. poznawcza, emotywna, konatywna, fatyczna, poetycka, metajęzykowa). Językoznawstwo XIX-wieczne. Szkoła młodogramatyków – główne założenia, teoria o bezwyjątkowości głosek, teoria ewolucji dźwięków Grimma. Rodzaje zmian fonetycznych: zależne (bezpośrednie: *asymilacja, dyferencjacja, interwersja*; pośrednie: *dylacja, dysymilacja, interwersja*) i niezależne. Twórczość analogiczna. Strukturalizm – ogólne założenia. Ferdinand de Saussure i Jan Baudouin de Courtenay. Mowa, język, mówienie (*la langage, la langue, la parole*), lingwistyka języka, lingwistyka mówienia. Język jako system znaków. Związki syntagmatyczne, asocjacyjne (paradygmatyczne). Szkoła Praska – rodzaje funkcji językowych (dystynktywna, delimitacyjna, kulminatywna). Różne typy opozycji fonologicznych (prywatywne, ekwipolentne, gradualne; proporcjonalne, izolowane; stałe i fakultatywne). Pojęcie analizy inormatycznej zdania (Datum, Novum – temat, remat). R. Jacobson – typy opozycji fonologicznych. K. Bühler – aksjomaty językoznawstwa, teoria pól semantycznych. Szkoła kopenhaska – glossematyka. Strukturalizm na gruncie polskim. Językoznawstwo

amerykańskie – główne założenia, metody badań. Pojęcie korpusu tekstowego. Prace F. Boasa i E. Sapier'a. Dystrybucjonizm. Behawioryzm. Hipoteza Sapiera-Wortha. Teoria Bloomfielda. Gramatyka generatywno-transformacyjna – podstawowe założenia. Teoria Chomskiego. Pojęcie transformacji. Gramatyka struktur frazowych. Struktura głęboka i struktura powierzchniowa. Pragmatyka językowa – J. Austin. J. Searl. Pojęcia lokucji, illokucji, perlokucji. Typy aktów mowy. Podstawy kognitywizmu. Problem postrzegania i uporządkowania świata. Realizm filozoficzny i antyrealizm filozoficzny.			
20. Egzamin:		tak, zał	
21. Literatura podstawowa:			
Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, pod red. K. Polańskiego, Wrocław 1999. Fisiak J., <i>Wstęp do współczesnych teorii lingwistycznych</i> , Warszawa 1978. Heinz A., <i>Dzieje językoznawstwa w zarysie</i> , Warszawa 1978. Łuczyński E., Maćkiewicz J., <i>Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia</i> . Gdańsk 2002. Milewski T., <i>Językoznawstwo</i> , Warszawa 2005.			
21. Literatura uzupełniająca:			
Austin J., <i>Mówienie i poznawanie</i> , Warszawa 1993. Langacker R. W., <i>Wykłady z gramatyki kognitywnej</i> , Lublin 1995.			
23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:			
Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	
1	Wykład	30	
2	Konwersatorium		
3	Laboratorium		
4	Projekt		
5	Seminarium		
6	Inne	- przygotowanie do kolokwiów 10 - przygotowanie do egzaminu 20	
Suma godzin		60	
24. Suma wszystkich godzin:		60	25. Liczba punktów ECTS: 2
26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego:		1	27. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria, projekty): 1
28. Uwagi:			

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)